

הרב יגאל שפרן

עבודה במגן דוד בשבת ובחג¹

1. עבודה בשבת: מותר לעבוד בשבת עבודה הקשורה בפיקוח נפש². היתר זה קיים גם אם יש כמד"א אנשים לא דתיים היכולים לעשות את אותה עבודה³. אדרבה: עדיף שהעבודה תיעשה דווקא על ידי אדם דתי⁴ וזאת מפני שתי סיבות:

א. אדם דתי יימנע מחילול שבת שלא לצורך.

ב. אדם דתי עושה את העבודה מפני שההלכה מחייבת זאת.

מותר לעבוד של מד"א לבחור דווקא במשמרת שבת, גם אם שיקול הבחירה לעבוד דווקא בשבת הוא שמקבלים יותר שכר או שהמשמרת נעימה יותר. ההיתר הוא רק כשהמדובר במשמרת הקשורה ישירות להצלת נפשות כגון חובש, פארמדיק או נהג.

2. בין פארמדיק לנהג: ההבדל שבין נהג האמבולנס בפועל, לבין הפארמדיק שאינו נוהג ורק יושב ליד הנהג הוא רק בכך: אם יסתכר לפתע שהנסיעה אינה קשורה בהצלת נפשות וימשיכו ככל זאת לנסוע, הנהג עצמו נחשב בזה למחלל שבת דאורייתא ואילו הפארמדיק אינו נחשב בזה מחלל שבת דאורייתא (אם אינו עושה בעת הנסיעה מלאכה אחרת האסורה בשבת והקשורה בנסיעה)⁵.

3. שבת ויחסי עבודה בין חברים: נהג דתי חייב לסרב לבצע בשבת נסיעות שאין בהן פיקוח נפש. זאת גם אם יחסי העבודה עלולים להשתבש בטענה שזה הופך את החילוניים למבצעי הנסיעות הלא חיוניות והדתיים מבצעים רק את הנסיעות החיוניות להצלת נפשות - ככל זאת אין לנסוע בשבת בגלל הנימוק הבא: בשבת נהג האמבולנס והמכונית עצמה צריכים להיות כל הזמן רק בתחנה ולזוז משם רק לצורך נסיעה הקשורה ישירות בפיקוח נפש. אז ורק אז מותר ומצוה וחובה לנהג יהודי דתי לנהוג בו.

1. תשובות אלו נתנו למגן דוד אדום בירושלים במענה לל"ב שאלות שהעלה מטעם הפארמדיק מר דודר שוסהיים שיח'. התשובות הן כפי סדר השאלות שהועלו ע"י מד"א. עם ברכת השבח למר שוסהיים שיח' על שאלותיו, כולן שאלות חכם, הנני בזה במלוא שלמי התודה וההוקרה למרן הראשון לציון הרב מרדכי אליהו שליט"א, כבוד הרב אבגדור נבנצל שליט"א וכבוד הרב מנחם מנדל הכהן שפרן שליט"א על הערותיהם ששולבו בדברי. פשוט שהדברים כאן הם לענ"ד בלבד ושגיאות מי יבין.

2. שו"ע א"ח שכ"ח סע' ב'.

3. שם מ"ב ס"ק ל"ד.

4. שש"כ פ"י ל"ב סע' ו'; ע"י ספר הלכה ורפואה א"ק"ל דעת הגר"מ פיינשטיין שכתב אחרת.

5. מדובר דווקא על נסיעה בתוך תחום שבת, לגבי חוץ לתחום ע"י לקמן הערה 19.